

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI,
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007 - 2013

GUVERNUL ROMÂNIEI,
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
DIRPOSDRU REGIUNEA CENTRU

Asociația Pakiv România

"INVESTEȘTE ÎN OAMENII!"

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

Axa prioritară 6 – Promovarea incluziunii sociale

Domeniul major de intervenție 6.2 – Îmbunătățirea accesului și participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii

Titlul proiectului: Crearea și funcționarea structurilor de asistență axate pe ocuparea forței de muncă – Centre de incluziune socială pentru persoanele de etnie romă

Nr. Contract: POSDRU/96/6.2/S/62509

CENTRUL DE INCLUZIUNE SOCIALĂ PENTRU PERSOANELE DE ETNIE ROMĂ Centru – Tîrgu Mureș

EXPOZIȚIA DE FOTOGRAFIE ȘI OBIECTE MEȘTEȘUGĂREȘTI ”MEȘTEȘUGURI ROME”

DESCRIEREA MEȘTEȘUGURILOR PREZENTATE LA EVENIMENTUL CULTURAL ”Meșteșuguri rome”

CULTURA, IDENTITATEA UNEI COMUNITĂȚI

■ 17 Septembrie DE ZIUA MEȘTEȘUGARULUI ROM –

Amare Prhala

ASOCIAȚIA • EGYESÜLET • ASSOCIATION

ProDiversitate

MESOGIAKO
SYMVOULEFTIKO SYSTEMA S.A.
VOCATIONAL TRAINING CENTER

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI,
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007 - 2013GUVERNUL ROMÂNIEI,
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU REGIUNEA CENTRU

Asociația Pakiv România

"INVESTEȘTE ÎN OAMENII!"

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013

Axa prioritară 6 – Promovarea incluziunii sociale

Domeniul major de intervenție 6.2 – Îmbunătățirea accesului și participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii

Titlul proiectului: Crearea și funcționarea structurilor de asistență axate pe ocuparea forței de muncă – Centre de incluziune socială pentru persoanele de etnie romă

Nr. Contract: POSDRU/96/6.2/S/62509

Coșar / Răchitar / Împletitor de coșuri

Cine sunt și cu ce se ocupă?

Munca de confecționer de coșuri și de împletitor de coșuri este aceea de a produce bunuri din răchită și trestie. Romii care se ocupă cu acest meșteșug fac parte din grupul rudarilor.

Ce face confecționerul de coșuri?

Taie manual mlădițele de salcie către sfârșitul lunii octombrie și începutul lunii noiembrie odată cu intrarea ei în repaos vegetativ. Tăierea mlajei se petrece anual, la împletire se folosesc numai nuiele de 1 an de zile. Urmează apoi sortarea mlajei de răchită pe grupe de calitate, care respectiv vor fi „cojite” sau se vor folosi cele „necojite”. Cele necojite pot fi folosite la diferite lucrări din gospodărie – legarea viței-de-vie, de snopi, la confecționarea coșurilor mari etc.

După tăierea nuielelor de răchită, acestea se curăță de frunze, se zvântă și se sortează, se leagă snopii în două-trei locuri.

Snopii de salcie necojită se depozitează în adăposturi acoperite, deschise și bine aerisite sau în aer liber. Snopii se pun în cruce la distanță unii de alții, formând niște straturi sau în poziție verticală (glugi, căpițe) ca să poată să pătrundă aerul. Pe parcurs stivele de nuiele se verifică, ca să nu fie atacate de mușcați.

Nuielele de salcie necojite, verzi, constituie forma simplă de valorificare, ele fiind utilizate la împletirea diferitor obiecte necesare în agricultură, viticultură, legumicultură. Acestea

Amare Prhala

ASOCIAȚIA • EGYESÜLET • ASSOCIATION

ProDiversitate

MÉSOGÉIAKO
SYMVOULEFTIKO SYSTEMA S.A.
VOCATIONAL TRAINING CENTER

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI,
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007- 2013

Instrumente Structurale
2007 - 2013

GUVERNUL ROMÂNIEI,
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU REGIUNEA CENTRU

Asociația Pakiv România

"INVESTEȘTE ÎN OAMENII!"

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013

Axa prioritară 6 – Promovarea incluziunii sociale

Domeniul major de intervenție 6.2 – Îmbunătățirea accesului și participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii

Titlul proiectului: Crearea și funcționarea structurilor de asistență axate pe ocuparea forței de muncă – Centre de incluziune socială pentru persoanele de etnie romă

Nr. Contract: POSDRU/96/6.2/S/62509

se mai numesc piese cenușii, adică necojite.

Cel de-al doilea grup de nuiele sunt cele „cojite”, destinate împletiturilor fine utilitar-decorative (paniere, fructiere, coșuri pentru pască, rozete, polițe, mobilă etc.), iar pentru a obține nuiele de calitate superioară și o gamă cromatică variată, acestea sunt supuse fierberii și procesului de albire sau colorație.

Prima operație de prelucrare a nuielelor pentru împletire este fierberea acestora, după o anumită sortare. În urma fierberii nuielele – partea lemnoasă obține o coloratură naturală frumoasă și uniformă. Decojitul nuielelor după fierbere devine mai ușor.

Fierberea nuielelor necojite are loc în cazane mari la o temperatură de peste 100° C. Durata de fierbere medie este de la 8 până la 12 ore și variază în funcție de specia salciei sau de cât timp s-au uscat nuielele. Pentru a constata dacă salcia este fiartă suficient se încearcă câteva dintre nuiele, dacă se decojesc ușor. Snopii fierți se scot din cazan și se stivuiesc în picioare ca să se scurgă apa.

Cojirea nuielelor se execută manual obținându-se în 8 ore 30-40 kg de nuiele.

Mai există un proces, care nu întotdeauna este realizat, acesta depinde de grosimea nuielelor, de interesul eficienței economice ș.a. Vorbim de operația de despicare a nuielelor, atât a celor fierte cojite cât și a celor necojite, care are loc manual prin intermediul unui cuțit cu 3 muchii ascuțite, pentru a le da mai multă plasticitate

Împletiturile din salcie sunt supuse spălării fără detergenți pentru a li se unifica culoarea dar și în scopul de a se scoate praful, petele apărute în urma lucrărilor. Apoi urmează cea mai des folosită metodă de bronzare la soare timp de 10-20 ore a împletiturilor pentru a le reda o culoare brună-argintie naturală. În acest timp ele trebuie întoarse ca bronzarea să fie uniformă. Unii meșteșugari aplică vopsirea cu coloranți naturali deschiși pentru uniformitatea culorii, alții preferă să le înfrumusețeze prin

Amare Prhala

ASOCIAȚIA · EGYESÜLET · ASSOCIATION

ProDiversitate

MESOGEIAKO
SYMVOULEFTIKO SYSTEMA S.A.
VOCATIONAL TRAINING CENTER

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI,
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007 - 2013

GUVERNUL ROMÂNIEI,
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
DIRPOSDRU REGIUNEA CENTRU

Asociația Pakiv România

"INVESTEȘTE ÎN OAMENII!"

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

Axa prioritară 6 – Promovarea incluziunii sociale

Domeniul major de intervenție 6.2 – Îmbunătățirea accesului și participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii

Titlul proiectului: Crearea și funcționarea structurilor de asistență axate pe ocuparea forței de muncă – Centre de incluziune socială pentru persoanele de etnie romă

Nr. Contract: POSDRU/96/6.2/S/62509

lăcuire – 1-2 straturi cu lacuri sau soluții de rășină prin metoda de pulverizare.

Unde se desfășoară activitatea și în ce condiții?

Munca se desfășoară în ateliere de confecționat coșuri sau în aer liber, iar mediul de lucru poate fi relativ confortabil.

Ce instrumente / echipamente folosesc?

Instrumentul cel mai folosit este ghergheful pentru rogojină, tăietoare de trestie, unelte de împletit, vase pentru fiert răchita.

Produsul finit:

Marea varietate de obiecte împletite din nuiele diferă după categoria nuielelor: necojite, cojite, despicate și jeluite. Respectiv conform criteriului funcțional și celui tehnico-decorativ obiectele împletite pot fi sistematizate în felul următor: coșuri pentru legume, pentru fructe, pentru ciuperci, pentru căpșuni (mure și zmeură), pentru flori, coșuri de dus la piață (cu și fără capac), coșuri pentru pască, pentru pâine, pentru sticle, pentru rufe, pentru ghemuri, pentru struguri, pentru porumb, pentru ouă, vase de sticlă acoperite cu împletire din nuiele etc.; mobilier – fotolii, leagăne pentru copii, lăzi de păstrare a albiturilor și pânzelor, taburete, scaune, mese, canapele etc.

Unde se practică meseria de către romi: Glodeni, jud. Mureș

Despre meșteșug mai puteți vedea:

<http://youtu.be/yglZHS2mGuQ>

<http://www.youtube.com/watch?v=AfLgPLImAw>

Amare Prhala

ASOCIAȚIA • EGYESÜLET • ASSOCIATION

ProDiversitate

MESOGEIAKO
SYMVOULEFTIKO SYSTEMA S.A.
VOCATIONAL TRAINING CENTER

"INVESTEȘTE ÎN OAMENII!"

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013

Axa prioritară 6 – Promovarea incluziunii sociale

Domeniul major de intervenție 6.2 – Îmbunătățirea accesului și participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii

Titlul proiectului: Crearea și funcționarea structurilor de asistență axate pe ocuparea forței de muncă – Centre de incluziune socială pentru persoanele de etnie romă

Nr. Contract: POSDRU/96/6.2/S/62509

Fierar - Potcovar / Căldărar / Aurar

Deși sunt meserii diferite ele se înrudesesc deoarece toate trei prelucrează metale, majoritatea prin încălzire și lovire.

Cine sunt și cu ce se ocupă?

Fierarul: meșteșugarii fierari prelucrează fierul la rece, prin ciocănire, sau la cald, procedeu deumit și "fierbere" a fierului. În oricare dintre cazuri, prelucrarea fierului presupune foarte mult efort fizic.

Potcovarul: utilizează unelte și îndemânarea de fierar pentru a prelucra și a aplica potcoave de cai.

Căldărarul: fabrică diferite vase de cupru, ceaune, cazane de țuică, ibrice și alte alambice. Gaborii au ca ocupație tinichigieria și construcția de case, adică sunt meșteșugari pricepuți în confecționarea burlanelor, a jgheburilor și a acoperișurilor din tablă.

Aurarul: execută bijuterii și alte obiecte decorative din aur și alte metale prețioase, dar mai ales din aur. Ocupații înrudite cu aurarul sunt cea de argintar și giuvaergiu.

Ce face fierar-potcovarul?

Realizarea unei potcoave încumbă multă muncă și multă răbdare. O bucată de fier, numită platbandă, este pusă pe foc, iar când metalul dobândește o

culoare roșie-albă este scos din foc. Acum începe baterea lui cu ajutorul ciocanului pentru a-l modela în formă de U. Se dau găurile necesare, se bat colțurile, iar când potcoava este gata, este prinsă de copita animalului. Copitele se fac pe mărimi în funcție de piciorul calului, iar înainte de prinderea potcoavelor, copitele sunt curățate cu atenție.

Fierarul alege metalele potrivite, le taie, le încălzește în forjă, le pune pe nicovală, le lovește cu ciocanul, le perforază, le

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI,
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007- 2013

Instrumente Structurale
2007 - 2013

GUVERNUL ROMÂNIEI,
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
DIRPOSDRU REGIUNEA CENTRU

Asociația Pakiv România

"INVESTEȘTE ÎN OAMENII!"

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013

Axa prioritară 6 – Promovarea incluziunii sociale

Domeniul major de intervenție 6.2 – Îmbunătățirea accesului și participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii

Titlul proiectului: Crearea și funcționarea structurilor de asistență axate pe ocuparea forței de muncă – Centre de incluziune socială pentru persoanele de etnie romă

Nr. Contract: POSDRU/96/6.2/S/62509

plachează, le ajustează sau le lipește pentru a le da forma dorită. Mânuieste ciocanul, repară uneltele și echipamentele de metal și execută articole artistice din fier forjat, cum ar fi balustradele, ornamentele pentru balcoane cuțite, topoare, scule pentru casă și grădină.

Ce face un căldărar?

Căldărarii se ocupă cu prelucrarea aramei, arămitul sau căldărăritul. Produsele căldărării sunt realizate prin modelarea metalului cu ajutorul tehnicilor dedicate: lustruire, ciocănire, încovoiere, perforare, tăiere, incizie. Pentru ca materialul să fie cât mai

rezistent, acesta se ciocănește în întregime de mai multe ori. Arama, denumită științific cupru, are câteva proprietăți care o apropie de metalele nobile: maleabilitate, ductibilitate, conductibilitate termică și electrică. În ceea ce privește tehnica de prelucrare, aceasta cuprinde următoarele etape importante: topirea aramei, decălirea, baterea aramei și așa-numita "alămiră țigănească", procedeu vechi și ținut secret în familiile de căldărari „Dacă ești talentat, înveți meșteșugul într-un an, dacă nu, nu îți ajunge o viață întreagă, pentru că este muncă grea” (căldărar).

Ce face un aurar?

Bate aurul, argintul sau cuprul (arama) și îl taie, îl pilește, sau folosește tehnici de turnare a metalului topit. Repară bijuterii din aur, argint sau cupru.

Unde se desfășoară activitatea și în ce condiții?

Fierar / Potcovar - în ateliere de fierărie, sau afară, unde se lucrează la temperaturi înalte, în mirosuri puternice, în atmosferă de fum și cu riscuri de accidente din cauza uneltelor grele.

Căldărar - munca se desfășoară în ateliere, sau în aer liber se lucrează la temperaturi medii, cu diverse unelte.

Aurar- în ateliere de lucrat bijuterii sau ateliere portabile în aer liber. Se lucrează uneori în mediu

Amare Prhala

ProDiversitate

MESOGEIAKO
SYMVOULEFTIKO SYSTEMA S.A.
VOCATIONAL TRAINING CENTER

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI,
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007- 2013

Instrumente Structurale
2007 – 2013

GUVERNUL ROMÂNIEI,
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU REGIUNEA CENTRU

Asociația Pakiv România

"INVESTEȘTE ÎN OAMENII!"

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013

Axa prioritară 6 – Promovarea incluziunii sociale

Domeniul major de intervenție 6.2 – Îmbunătățirea accesului și participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii

Titlul proiectului: Crearea și funcționarea structurilor de asistență axate pe ocuparea forței de muncă – Centre de incluziune socială pentru persoanele de etnie romă

Nr. Contract: POSDRU/96/6.2/S/62509

poluant și la temperaturi înalte.

Ce instrumente / echipamente folosesc?

Fierar / Potcovar: forja cu vatra și foitul, butucul cu nicovala, scule (baroase, ciocane, clești) și unelte specific (fierăstraie, mandrine) și piese grele din metal, care trebuie manevrate mereu pentru a li se da o formă.

Căldărar: Instrumentul cel mai folosit este ciocanul, cu care se bate cuprul la rece, obiectele se nituiesc cu nituri și se lipesc cu un ciocan de lipit cu cositor. Se folosesc negative în care se bate cuprul pentru a lua o anumită formă.

Folosesc diferite tipuri de table, zincată și simplă, cupru, tablă de cupru și cositor.

Aurar: Ciocane mici, matrițe, arzătoare cu acetilenă și anumite ustensile manuale de lucru.

Produs finit:

Potcovar : potcoave, cuie de potcoavă, potcoave de gheață numite “mâte” sau potcoave “bătrânești” care se legau peste încălțăminte, pentru a nu aluneca iarna pe gheață.

Fierar: unelte agricole precum potcoava, sape, greble, obiecte de uz comun precum cuțite, dălți, ciocane, topoare, elemente de fier pentru construcții și instalații: fiare de moară, lanțuri, încuietori și obiecte de lăcătușerie: lacăte, balamale, chei, ș.a

Căldărar: Vasele căldărarilor pot fi de uz familial (alambicuri – cazane mari de fiert țuică, găleți de apă, țevi, tigăi, căni, oale, ibrice, căldări de mămăligă ș.a) sau pentru ritualuri (cristelnițe pentru botez).

Amare Prhala

ASOCIAȚIA • EGYESÜLET • ASSOCIATION

ProDiversitate

MESOGELIAKO
SYMVOULEFTIKO SYSTEMA S.A.
VOCATIONAL TRAINING CENTER

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI,
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007 - 2013

GUVERNUL ROMÂNIEI,
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
DIRPOSDRU REGIUNEA CENTRU

Asociația Pakiv România

"INVESTEȘTE ÎN OAMENII!"

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

Axa prioritară 6 – Promovarea incluziunii sociale

Domeniul major de intervenție 6.2 – Îmbunătățirea accesului și participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii

Titlul proiectului: Crearea și funcționarea structurilor de asistență axate pe ocuparea forței de muncă – Centre de incluziune socială pentru persoanele de etnie romă

Nr. Contract: POSDRU/96/6.2/S/62509

Aurar: obiecte de podoabă (inele, cercei, salbe, colane, broșe, pandantive, agrafe, brățări, coliere, lanțuri), piese de harnașament (pinteni), arme (săbii), piese de îmbrăcăminte (nasturi, butoni, cingători), obiecte de uz casnic (tacâmuri, castroane, tăvi, solnițe aurite, cupe aurite, cești, găleți etc.), obiecte religioase (chivoturi, potire, catui, cadelnițe, ferecături de carte bisericească, policandre, talere, sfeșnice, cristelnite, candelă, tăvi, linguri și lingurițe, anaformite, aureole, aghiazmatore, cruci lucrate în tehnica filigranului)

Unde se practică meseriile de căldărar, aurar, fierar-potcovar de către romi: Văleni, Crăciunești, Band jud. Mureș

Puteți viziona scurte prezentări ale unora dintre aceste meserii aici:

Potcovar: <http://youtu.be/zHG4nqVNHY8>

Căldărari: <http://www.youtube.com/watch?v=-JOGdVW8JQ&feature=related>

<http://www.youtube.com/watch?v=9DbPmK9OKQU>

<http://www.youtube.com/watch?v=QfiQo-bz3ng&feature=related>

Aurar: http://www.youtube.com/watch?v=7_29b5mTYlw

Amare Prhala

ASOCIAȚIA • EGYESÜLET • ASSOCIATION

ProDiversitate

MESOGELIAKO
SYMVOULEFTIKO SYSTEMA S.A.
VOCATIONAL TRAINING CENTER